

IMAGE PERMANENCE INSTITUTE (IPI)

<<http://www.imagepermanenceinstitute.org>>

Instruments per a la conservació de fons fotogràfics i fílmics

DAVID IGLÉSIAS FRANCH

Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), Ajuntament de Girona

L'Image Permanence Institute (IPI) és un institut acadèmic integrat al Rochester Institute of Technology que té com a objectiu la recerca i la formació en la conservació d'imatges. Els orígens d'aquesta institució es troben en la polèmica suscitada als anys vuitanta arran de la problemàtica en la conservació de fotografies en color (basant-se en procediments cromogènics). Algunes persones, entre les quals destaquen el director de cinema Martin Scorsese i el conservador de fotografia Henry Whilhem, van iniciar una batalla contra l'empresa Kodak per aquest motiu. La resposta a aquesta polèmica va ser la creació d'un laboratori independent dedicat a la recerca en pro de la preservació dels materials fotogràfics.

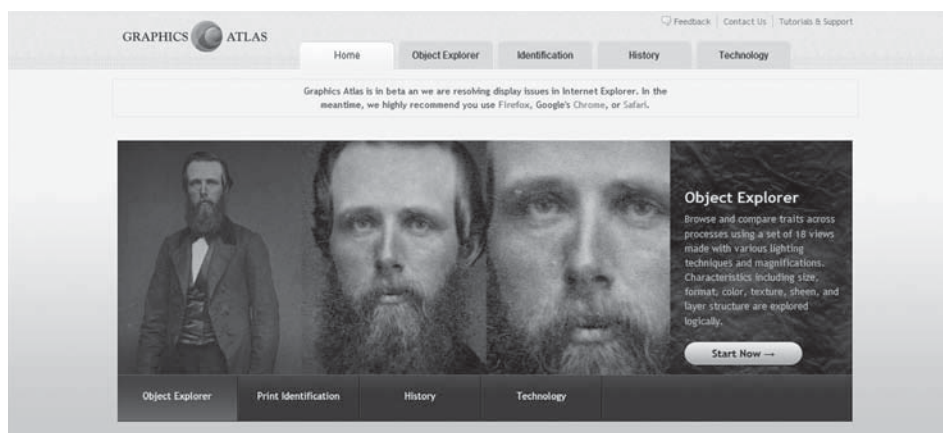
Des de la seva creació el 1985 i fins avui, l'IPI ha estat una referència per a la conservació de materials en imatge. La seva vocació divulgadora i formativa els ha convertit en una font d'inspiració i en un lloc de consulta obligada per a totes les institucions patrimonials amb responsabilitats sobre fons fotogràfics i fílmics. L'IPI no ha estat només una referència teòrica, sinó que molts dels seus projectes han donat com a resultat la creació de productes destinats a l'ús particular.

El seu web és una font de recursos inaudita, de gran utilitat per als arxivers que custodien fotografia, pel·lícules i documentació impresa. La inclusió de nous projectes és constant i la renovació de continguts comporta una garantia del fet que es disposa d'informació actualitzada. La importància que adquireix la imatge digital en els nous recursos és una bona mostra de l'orientació dels darrers treballs. Per aquests motius, ens ha semblat que calia conèixer-la i explicar-la amb la voluntat que els arxivers catalans puguin incorporar aquests recursos en el treball quotidià. En destaquem els següents:

- Graphic Atlas, <<http://www.graphicsatlas.org/>>
- Dew Point Calculator, <<http://www.dpcalc.org/>>
- PEMdata, <<http://www.pemdata.org/>>
- Publicacions, <http://www.imagepermanenceinstitute.org/shtml_sub/cat_pubs.asp#careid>
- PAT, <http://www.imagepermanenceinstitute.org/shtml_sub/srv_pat.asp>

Graphic Atlas: es tracta d'un recurs que permet identificar, analitzar i comparar diferents procediments de la imatge impresa, des de les tècniques del gravat fins a la còpia digital, passant per un ampli ventall de procediments fotogràfics. Per a cada procediment es mostren diferents vistes que permeten identificar-lo, es dona informació històrica de context i s'explica la tecnologia i la morfologia dels materials. És un recurs de gran utilitat per conèixer millor les nostres fotografies i, en conseqüència, poder adoptar les mesures adequades per a una bona conservació. A més, ens permet exercitar-nos en la pràctica de la identificació de procediments fotogràfics sense necessitat de disposar dels originals. Les reproduccions són de gran qualitat i la informació és concisa però completa. És un recurs extraordinari a l'abast de tothom i, tot i que està en procés d'elaboració, ja presenta unes grans possibilitats.

Dew Point Calculator: és una calculadora de tres variables que posa en relació la temperatura, la humitat i el punt de condensació d'un determinat espai. Així doncs, permet observar la relació entre aquestes tres variables i, sobretot, permet fer-nos una idea de les condicions ambientals que necessiten els nostres dipòsits, ja que ens alerta de la presència de certs riscos en determinades condicions, com poden ser la presència de fongs o la corrosió del metall. Per tant, l'ús d'aquesta calculadora ens informa d'entrada si disposem d'unes bones condicions de conservació, alhora que ens pot alertar d'alguns riscos. Cal entendre, però, que es tracta d'una informació genèrica basada únicament en les condicions ambientals i sense tenir en compte, per exemple, els nivells de contaminació de l'aire, i que no està en relació amb les necessitats concretes dels diferents tipus de materials.

PEMdata: es tracta d'un programari que funciona sobre el web, ideat per interpretar les dades de temperatura i humitat recollides per un dispositiu *data-logger*. A partir dels gràfics es mostren diferents variables, a més de les pròpies de la lectura. Per exemple, ens pot mostrar a quina part del gràfic hi ha risc de fongs. És una eina ideal per al monitoratge dels nostres dipòsits, ja que ens ofereix una interpretació de dades basada en els paràmetres preestablerts per l'IPI.

Publicacions: des de l'IPI s'han realitzat i promogut nombroses publicacions al voltant de la temàtica de la conservació. Algunes disposen de material annex que cal tenir en compte, perquè són eines de gran utilitat per calcular les expectatives de vida de diferents tipus de materials. És el cas de la roda sobre acetats o de la roda sobre color, que posen en relació els materials amb diferents condicions ambientals per tal d'indicar el nivell d'adequació de les condicions de conservació. Però de totes les publicacions és destacable el llibre fet pel director de l'institut, James Reilly, l'any 1986: *Care & identification of 19th-Century Photographic Prints*. El treball tracta de les còpies fotogràfiques del segle XIX i està profusament il·lustrat. Amb el temps ha esdevingut un referent en l'àmbit de la conservació. El 2009 se n'ha fet una reedició, quan ja feia cinc anys que estava exhaurit. És un títol de presència obligada en qualsevol biblioteca que dediqui un espai a la fotografia patrimonial.

PAT (Photographic Activity Test): el test d'activitat fotogràfica consisteix en un estàndard, ISO 18916, per a l'anàlisi dels materials d'instal·lació, com poden ser els sobres de paper, els sobres de plàstic, les capsos, etc., i també dels materials relacionats, com ara tintes o adhesius. Aquest servei permet valorar els materials que s'utilitzen per tal de determinar-ne l'estabilitat química. Es tracta d'un servei de pagament adreçat principalment als fabricants de materials de

conservació. El certificat PAT hauria de ser una exigència per als fabricants a l'hora d'adquirir aquests materials perquè és una garantia absoluta de l'estabilitat dels materials d'instal·lació.

Aquests són els principals recursos que hem cregut destacables d'aquest web i que considerem que poden aportar un valor afegit al nostre treball. No obstant això, la consulta d'aquestes pàgines pot obrir altres focus d'interès, com ara la relació d'articles sobre recerques pròpies i temàtiques vinculades, el glosari de terminologia tècnica, productes com ara els A-D Strip per a la mesura de l'acidificació dels acetats, i un llarg etcètera.

Podem dir que la complexitat de la gestió de fons fotogràfics i fílmics implica moltes vegades un contratemps per als arxivers, que no poden atendre les necessitats d'aquests materials amb el grau d'especialització que requereix. En aquest sentit, el coneixement i l'adopció dels recursos que ofereix el web de l'IPI pot ser de gran ajuda tant per a la creació de polítiques de conservació com per a la gestió i la intervenció directa sobre aquests fons.